
ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ І СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Медіафорум : аналітика, прогнози,
інформаційний менеджмент.
Науковий журнал. Чернівці :
Чернівецький нац. ун-т, 2024.
Том 15. С. 191-204

Mediaforum: Analytics, Forecasts,
Information Management.
Scientific Journal. Chernivtsi:
Chernivtsi National University, 2024.
Volume 15. pp. 191-204

<https://doi.org/10.31861/mediaforum.2024.15.191-204>

УДК: [327+659.3](410+44+73+510):32.019.51(5) © Віталій Терещук¹

АЗІЙСЬКИЙ РЕГІОН ЯК ОБ'ЄКТ ІНОМОВЛЕННЯ ПРОВІДНИХ АКТОРІВ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

У статті досліджується місце азійського макрорегіону як об'єкту міжнародного мовлення провідних акторів міжнародних відносин (на прикладі Великої Британії, Франції, Сполучених Штатів Америки, Китайської Народної Республіки). Показані різні задачі, що ставились і ставляться перед системами іномовлення цих країн у регіоні, здійснено спробу виокремити для кожного актора пріоритетні субрегіони.

Ключові слова: міжнародне мовлення, Азія, Велика Британія, Франція, США, КНР.

The Asian Region as a Target of International Broadcasting by Leading International Relations Actors

The article examines the place of the Asian macroregion as the object of international broadcasting by leading actors of international relations (on the example of Great Britain, France, the United States of America, the People's Republic of China). It shows the various tasks that have been and are being set for international broadcasting systems of these countries in the region, and an attempt was made to identify priority subregions for each actor.

Keywords: international broadcasting, Asia, Great Britain, France, USA, PRC.

¹ Доктор політичних наук, завідувач кафедри міжнародної журналістики Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, E-mail: vtereshchuk@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0003-3212-1248>.

Постановка наукової проблеми. Азійський регіон як об'єкт іномовлення має свою специфіку. По-перше, це його строкатість як соціокультурному (зокрема, мовному) вимірі, так і в політичному (різні політичні режими, істотна частка країн є недемократичними). Це робить задачу організацію іномовлення складною і порівняно дороговартісною справою (необхідність підтримувати медіаплатформи великою кількістю різних мов, враховувати культурну специфіку різних народів тощо). Крім того, враховуючи специфічні для США цілей іномовлення (підтримка свободи слова у недемократичних країнах), азійський регіон представляє собою широке поле для такого роду практик. По-друге, цей регіон традиційно є важливим, зокрема, для Заходу, з огляду на те, що в ньому розташовані країни з найбільшим у світі населенням (КНР, Індія), значна частина арабського світу, країни Центральної Азії (є об'єктом особливого інтересу КНР) тощо. Враховуючи це, регіон охоплений увагою практично всіх ключових гравців.

192

Мета статті полягає у виявленні ролі азійського регіону як об'єкта іномовлення провідних акторів міжнародних відносин (на прикладі відповідних практик Великої Британії, Франції, Сполучених Штатів Америки та Китайської народної Республіки). Базовим методом аналізу виступає case study, який уможливив огляд наявних практик державного міжнародних мовлення (колишніх та активних на час проведення дослідження). У поле дослідження не були включені території, що входять до складу Російської Федерації – з огляду на те, що аналіз міжнародного мовлення на цей регіон має свою специфіку і потребує окремого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Велика Британія. Іномовлення Великої Британії розпочало свою історію у грудні 1932 року із мовлення англійською мовою на заморські території Британської колоніальної імперії. Як зауважили дослідники Джейсон Тойнбі та Фаріда Віз, «Світова служба Бі-Бі-Сі народилася... з метою поєднання розпорочених британських підданих у колоніях та імперських володіннях в усьому світі через радіомовлення. Зокрема, трансляції розглядалися як спосіб об'єднання поселенців, солдатів та колоніальних адміністраторів у загальній культурі “рідного дому”» (Toynbee & Vis, 2010, 547). Власне, сама назва відповідного підрозділу Британської мовної корпорації – Імперська служба Бі-Бі-Сі (BBC Empire Service) – під-

креслювала колоніальну спрямованість тодішнього британського міжнародного мовлення.

Однак геополітичний контекст 1930-х років, що характеризувався, зокрема, активним використанням Радянським Союзом та нацистською Німеччиною потенціалу радіомовлення для ведення пропаганди, зокрема, на територіях британських колоній, змусило керівництво країни запровадити служби мовлення для населення своїх колоній. Першою такою службою стала служба мовлення арабською мовою, трансляції якою розпочалися у 1938 році для боротьби з антибританськими повстаннями в арабських регіонах Британської імперії, які почасти стимулювалися підтримуваними Німеччиною пропагандистськими програмами (Zöllner, 2011, 30).

У період Другої світової набули нового значення радіотрансляції всередині Британської імперії: потрібно було звернутися до розсіяних народів домініонів і колоній по всьому світу, щоб отримати підтримку діяльності союзних держав по антигітлерівській коаліції; іншими словами, адресатами цього мовлення стали також корінні мешканці, а не лише колоніальна еліта (Toynbee & Vis, 2010, 549). Зокрема, пріоритетним напрямом став саме азійський регіон – з'явилися служби мовлення турецькою мовою (1939 рік), мовою хінді (1940 рік), тамільською мовою, кантонською та мандаринською мовами (1941 рік), гуджаратською, маратхською (1942 рік), французькою (1944 рік) тощо мовами (див. BBC, 2007). Зміни у задачах мовлення призвели і до зміни у назви служби – від 1939 року вона мала назву Заморська служба Бі-Бі-Сі (BBC Overseas Service).

Для багатьох із тих країн, на які були націлені трансляції Бі-Бі-Сі їхньою мовою, як влучно зазначив Джеймс Вуд, це був перший досвід «заплямування» західною культурою за допомогою західних технологій, вторгнення, яке мало мати далекосяжні наслідки. Для багатьох це був перший досвід, коли до них говорили «з коробки»: деякі вважали це чаклунством, але незабаром їм це сподобалося (див. Wood, 1992, 49).

У період Холодної війни ареною боротьби Західного та комуністичного таборів були, зокрема, африканський та азійський регіони, де на руїнах колишніх колоніальних імперій з'явилися десятки нових держав. Для протидії експансії комунізму Західний світ намагався задіювати і потенціал міжнародного мовлення. В ті роки служба іно-

мовлення Бі-Бі-Сі (від 1965 року має назву Світова служба Бі-Бі-Сі (BBC World Service)) започатковує радіомовлення (на додачу до вже створених під час Другої світової війни служб) на азійський регіон такими мовами: іврит та урду (1949 рік), індонезійська (1949 рік), в'єтнамська (1952 рік), непальська (1969 рік) тощо. Ймовірно, як відповідь на інтервенцію СРСР в Афганістан у 1981 році започатковано мовлення мовою пушту (див. BBC, 2007).

Постбіполярний період британського іномовлення на азійський регіон характеризується збереженням більшості відкритих раніше служб іномовлення (у 1991 році були закриті лише японська та малайська служби), а також відкриттям нових: у 1994–1995 роках відкриті нові мовні служби для новопосталих країн Центральної Азії – Узбекистану, Киргизстану, Казахстану (остання закрыта у 2005 році), а також Азербайджану – наразі єдина пострадянська країна кавказького регіону, для якої створена окрема служба (див. BBC, 2007).

194
— У 2016 році Світова служба Бі-Бі-Сі оголосила про найбільшу з 1940-х років «експансію», в рамках якої передбачався запуск 11 нових мовних служб, у т.ч. шість в Африці та п'ять в Азії (див. BBC, 2016). В рамках цієї «експансії» у 2017 році відкрито корейську та пенджабську служби мовлення, а також відновлено мовні служби для Індії мовами гуджараті, маратхі та телугу. Щодо телевізійного мовлення, то функціонують телеканали такими мовами, як арабська, перська та пенджабська. Таким чином, в азійському регіоні у фокусі уваги Великої Британії лежать країни – колишні британські колонії та пострадянські країни. Для англomовних аудиторій Азії та АТР окремих служб немає, натомість здійснюється ретрансляція англomовної служби BBC World Service.

Франція. Іномовлення Франції відлічує свою історію від 1931 року, коли була відкрита служба радіомовлення Le Poste colonial. Подібно до британської, вона була орієнтована на експатів, що проживали у заморських колоніях країни. Однак геополітична ситуація міжвоєнного періоду спонукала керівництво країни до започаткування мовлення на інші країни. І хоча у фокусі уваги були європейські країни, потреба у протидії радіопропаганді країн Осі спонукав до запровадження мовлення японською мовою, що стало початком включення азійського регіону у діяльність служби іномовлення Франції, що від березня 1938 року одержала, враховуючи нові задачі, назву Paris

Mondial. Також задля охоплення підконтрольних територій у Близькому Сході та Північній Африці було відкрито мовлення арабською мовою. Однак після проголошення незалежності Алжиру у 1963 році мовлення арабською було скорочене (Peuleux, n.d.).

Загалом, у період Холодної війни іномовлення у Франції було «зручницею» внутрішньополітичної обстановки і зазнавало численних реорганізацій. Найбільш ваговою з них стала утворення 1 січня 1975 року національної радіокомпанії Radio France, до якої перейшли функції іномовлення. В її рамках створюється радіослужба Radio France Internationale (RFI). В той час були визначені такі пріоритетні напрями іномовлення: у 1975 році розпочалося мовлення на франкомовну Африку (т.зв. Південний канал, Chaîne sud), у 1976 році – на франкомовні аудиторії США та Центральної Америки (Західний канал, Chaîne Ouest), у 1977 розпочинається мовлення на країни ЦСЄ (Східний канал, Chaîne Est) (RFI, 2010; Peuleux, n.d.). Фактично французьке іномовлення не брало участі у «радіовійні» між СРСР і Заходом, і тому, на відміну від іномовлення США та Великої Британії, логіка його розвитку мала переважно постколоніальний та франкофонний характер. Останнє було нормативно закріплено у Законі «Про аудіовізуальні комунікації» від 29 липня 1982 року та в наступних документах (детальніше див. Tereshchuk, 2018, 166). Як наслідок, азійський регіон практично не потрапляв у фокус уваги іномовлення Франції.

195

Лише наприкінці 1980-х років Азія включається до пріоритетних напрямів Radio France Internationale: з'являється мовлення арабською (1988 р.), китайською (1989 р.), перською та в'єтнамською (1991 р.) мовами. На сьогоднішній день до використовуваних RFI мов входять в'єтнамська, спрощена китайська, традиційна китайська, кхмерська та перська.

У 1997 році RFI придбало створену у 1972 році радіослужбу RMC Moyen-Orient, що дало в руки французькому іномовленню досить потужний інструмент радіомовлення арабською мовою в близькосхідному та магрибському регіоні (від 2006 року радіослужба має назву Monte Carlo Doualiya).

Французьке телевізійне іномовлення по мірі свого розвитку і розширення мережі охопило і азійський регіон. Так, у 1996 році був запущений орієнтований на Південно-Східну Азію та Океанію те-

леканал TV5 Asie-Pacifique (у 2006 році розділений на дві окремих телеканали – TV5Monde Asie та TV5Monde Pacific); у 1998 році – орієнтований на Близький Схід телеканал TV5 Moyen-Orient (нині має назву TV5MONDE Maghreb-Orient і, окрім близькосхідного регіону, охоплює мовленням Північну Африку).

США. Іномовлення США, на відміну від британського та французького, не має колоніального бекграунду. Його поява детермінувалася насамперед пропагандистськими потребами: під час Другої Світової війни – проти гітлерівської Німеччини та її союзників, у період Холодної війни – проти Радянського Союзу та країн соцтабору.

Однак, попри свою вагомую роль під час Холодної війни, на початку біполярного періоду сама ідея державного іномовлення зазнала ґрунтовного переосмислення. Як зауважив Монро Прайс, ставлення уряду та суспільства до іномовлення було набагато менш сприятливим. У середині 1990-х років інституції іномовлення були під тиском великих приватних медіа-магнатів та їхніх політичних контрагентів. Вони стверджували, що міжнародне мовлення не потрібне в «епоку CNN». Радіослужби RFE/RL та VOA розглядалися як релікти Холодної війни (Price, 2002, 206).

Тим не менше, ці служби були збережені і переорієнтовані на нові задачі публічної дипломатії США. Як було відзначено на веб-сайті Ради керуючих мовленням (BBG) (орган, що здійснює координування діяльності мереж іномовлення США, від 2018 має назву Агентство США з глобальних медіа – В.Т.), необхідність існування міжнародного мовлення США в умовах функціонування успішних глобальних американських телевізійних мереж пов'язана з тим, що воно продовжує заповнювати критичну порожнечу, особливо в країнах, які не мають вільної преси. Доступ до таких продуктів, як CNN International, не є універсальним, цей канал часто доступний лише у готелях подорожуючим. Крім того, мовлення CNN обмежується англійською мовою, тоді як державне іномовлення використовує широкий спектр мов для забезпечення цільових аудиторій «точними й достовірними новинами» і для створення альтернативи місцевим ЗМІ, які можуть бути підконтрольними уряду і цензурованими (BBG, n.d.).

Реалізація цієї задачі покладена насамперед на мережу «Радіо Вільна Європа / Радіо Свобода» (RFE/RL), яка як радіослужба відіграла вагомую роль у період Холодної війни, спільно з іншими за-

хідноєвропейськими службами міжнародного мовлення слугуючи, поряд із виконанням пропагандистських функцій, джерелом альтернативної офіційним медіа інформації. У постбіполярний період відбулася переорієнтація служби зі східноєвропейського регіону на інші країни – пострадянські, балканські та азійські, які є об'єктом особливих інтересів США. Нині, як зазначено на офіційному сайті мережі, RFE/RL прагне охопити аудиторію там, де вона є, віддаючи пріоритет цифровим платформам та інноваційним стратегіям обходу цензури (RFE/RL, n.d.). Для азійського регіону створені і функціонують служби перською мовою (служба Radio Farda); для країн Центральної Азії – казахською, киргизькою, таджицькою, туркменською, узбецькою мовами, а також для кожної країни окремо – російською; мовами пушту та дарі для Афганістану (служба Radio Azadi); мовою пушту – для району афгансько-пакистанського прикордоння (служба Mashal Radio). Для всіх служб створені онлайнні ресурси (вебсайти, сторінки у соціальних медіа), для більшості служб реалізовано радіомовлення. Також функціонує телевізійне мовлення мовами фарсі, киргизькою та таджицькою.

У 1996 році розпочала мовлення радіослужба «Вільна Азія» (Radio Free Asia, RFA). Варто відмітити, що служба з подібною назвою існувала у період Холодної війни і виконувала, подібно до RFE/RL, пропагандистські функції. Початково завданням діяльності було просування демократії та прав людини у Китаї, але у наступні роки з'явилися служби іншими мовами регіону Східної Азії, і на сьогодні Радіо «Вільна Азія» має 9 мовних служб: англійську, бірманську, в'єтнамську, китайську (кантонську), китайську (мандаринську), корейську, кхмерську, лаоську, тибетську, уйгурську. Це дозволяє RFA охопити своїм мовленням шість країн – В'єтнам, Камбоджу, Китай, Лаос, М'янму та Північну Корею.

Для охоплення арабського регіону в системі американського іномовлення функціонує організація Middle East Broadcasting Networks (MBN), яка включає в себе створені у 2004 році телеканали Alhurra та Alhurra-Iraq, створену у 2002 році на заміну малоуспішній арабській службі «Голосу Америки» радіослужбу Radio Sawa, запущений у 2017 році орієнтований на регіон Магрибу інформаційний портал Maghreb Voices та інші онлайнні ресурси. Також активно використовуються створені для кожної окремої служби сторінки у соціаль-

них медіа. Місією MBN проголошено «розширити спектр ідей, думок і перспектив, доступних у ЗМІ Близького Сходу та Північної Африки; надавати об'єктивні, точні та актуальні новини та інформацію; і точно представляти Америку, американців і американську політику. За допомогою своїх мультимедійних трансляцій MBN прагне інформувати, залучати та спілкуватися з жителями регіонів на підтримку універсальних свобод» (USAGM, n.d.).

Важливим компонентом системи іномовлення США є мережа «Голосу Америки» (Voice of America, VOA), що розпочала мовлення у 1941 році, а під нинішньою назвою – у 1942-му. Згідно з чинною Хартією «Голосу Америки», ухваленою у 1976 році, на цю мережу покладено задачу інформування зарубіжних аудиторій про Сполучені Штати. Власне, саме цим місія VOA і принципово відрізняється від інших медіа, розглянутих вище, і в цьому полягає *raison d'être* «Голосу Америки» як окремої медійної мережі. Подібно до мереж RFE/RL та RFA, «Голос Америки» включає в себе декілька десятків мовних служб для різних аудиторій. На даний час для азійського регіону функціонують служби такими мовами, як бенгальська, бірманська, в'єтнамська, дарі, індонезійська китайська (кантонська), китайська (мандаринська), кхмерська, корейська, курдська (курманджі), курдська (сорані), перська, пушту (дві служби, одна – служба Deewa – для району афгансько-пакистанського прикордоння), тайська, тибетська, турецька та узбецька. Для всіх служб створені онлайнві ресурси, майже у всіх випадках функціонує радіомовлення, для більшості служб створено також телевізійне мовлення.

Вищесказане дає підстави вважати, що для іномовлення США азійський регіон є надзвичайно важливим як для реалізації традиційної для іномовлення функції формування позитивного іміджу країни, так і специфічної для американського іномовлення задачі сприяння демократії за допомогою підтримки «сурогатних медіа» для країн, які мають складну ситуацію зі свободою слова.

Китайська Народна Республіка. Вхідження іномовлення КНР у світовий та азійський регіональний медіапростори має потужний ідеологічний вимір. Крім того, КНР географічно знаходиться в Азії, і мовлення на країни регіону, насамперед сусідні, було і є для китайського іномовлення пріоритетним.

Історію свого іномовлення КНР відліковує з 1947 року, коли «Нове китайське радіо Сінхуа» – радіослужба Комуністичної партії

Китаю – розпочало мовлення англійською мовою (після утворення КНР служба була перейменована у Радіо Пекін). Упродовж Холодної війни було відкрито ще низка мовних служб, у т.ч. монгольською, російською, японською тощо мовами (як можна побачити, це головним чином мови країн-сусідів). Однак, враховуючи характер політичного режиму в країні, не викликає подиву виразно пропагандистський характер тодішнього китайського іномовлення. Як зауважив Джошуа Курланцік, в той період Китай взагалі не звертав уваги на публічну дипломатію або ж, коли це робилося, робив незграбні спроби, які межували з чистою пропагандою; міжнародне радіомовлення просто ретранслявало заяви китайських лідерів (Kurlantzick, 2007, 61–62).

Тим не менш, керівництво КНР розглядає наявність потужної системи іномовлення як важливий компонент статусу наддержави, і приділяє чимало уваги її розвитку. Як заявив колишній очільник відділу пропаганди ЦК КПК Лю Юньшань, офіційним мандатом Центрального телебачення Китаю є трансляція новин і програм про Китай, які посилюють політику «м'якої сили» китайської влади. Він також повідомив, що китайські ЗМІ потребують прискорення темпів зовнішнього розвитку як невідкладного стратегічного завдання забезпечення того, щоб китайські комунікації відповідали зростаючому міжнародному статусу країни (Si, 2018, 13).

На сьогоднішній день за охопленням система іномовлення КНР є однією з найбільших у світі, причому об'єктом її відповідних практик значною мірою є власне азійський регіон. Зокрема, Міжнародне радіо Китаю, яке використовує як традиційне радіомовлення, так і цифрові платформи, поширює матеріали такими мовами, як арабська, бенгальська, в'єтнамська, іврит, індонезійська, казахська, камбоджійська (кхмерська), киргизька, корейська, лаоська, малайська, монгольська, м'янманська (бірманська), непальська, перська, пушту, тайська, тамільська, турецька, сингальська, уйгурська, урду, філіппінська, хінді та японська. Цей перелік показує, що китайське іномовлення охоплює практично всі основні мовні групи в азійському регіоні, а враховуючи наявність англомовної служби – і в регіоні Австралазії. Крім того, діють глобальні телевізійні канали Китайської глобальної телевізійної мережі, зокрема, англійською, арабською та російською мовами. Також, на азійський регіон здійснює мовлення синомовний телеканал CCTV-4 Asia.

У грудні 2016 року була створена Китайська глобальна телевізійна мережа (англ. China Global Television Network, CGTN), яка належить державному ТРК Китайське центральне телебачення і на сьогоднішній день об'єднує телеканали, що здійснюють мовлення некитайською мовою. До їх числа входить телеканал, що здійснює мовлення арабською мовою. Окрім телеканалів, мережа використовує онлайн-платформи для поширення контенту – спеціальні вебсайти, ютубканали, сторінки у мережі «Фейсбук» тощо.

Загалом мережа CGTN має на сьогоднішній 43 мовні сервіси, з яких більша частина орієнтована саме на аудиторію азійського регіону: арабською, бенгальською, в'єтнамською, індонезійською, камбоджійською, корейською, лаоською, малайською, монгольською, м'янманською, непальською, перською, сингальською, тайською, тамільською, турецькою, філіппінською, японською мовами, а також мовами гінді, іврит, пушту та урду. Крім того, у жовтні 2023 року були запуснені онлайн-платформи (сторінки у соціальних мережах «Фейсбук» та «Ікс») для п'яти країн Центральної Азії – Казахстану, Киргизстану, Таджикистану, Туркменістану та Узбекистану.

Це дає підстави стверджувати, що для Китайської Народної Республіки азійський регіон є пріоритетним в контексті реалізації державного міжнародного мовлення.

Блокування. Враховуючи недемократичний характер політичних режимів у низці країн Азії, функціонування іномовлення стикається з різного роду обмежувальними практиками з боку окремих урядів. Приміром, за опублікованими у 2013 році матеріалами Комітету із закордонних справ Палати представників британського парламенту, мало місце технічне перешкодження доступу: до супутникових телеканалів BBC Persian TV, BBC Arabic TV та BBC World News у таких країнах Азії, як Іран, Сирія, Лівія, Бахрейн та Йорданія; до радіомовлення – у Китаї (блокувалося мовлення китайською та англійською мовами) та Ірані (мовлення перською мовою); до вебсайтів BBC World Service – у Китаї (сторінки китайською та англійською мовами) та Ірані (сторінки перською мовою). Крім того, мала місце заборона доступу до передавального обладнання з боку влади в Азербайджані та Таджикистані, а також перешкодження роботі тамільської служби Бі-Бі-Сі у Шрі-Ланці (див. UK Parliament, 2013). Відразу після запуску у вересні 2017 року нової корейської радіослужби іномовлення Бі-Бі-Сі розпочалося її глушіння у КНДР (Ryall, 2017).

Подібні практики мають місце і проти медіа, що входять до системи іномовлення США. Приміром, у липні 2023 року уряд Камбоджі наказав інтернет-провайдерам країни заблокувати доступ до веб-сайтів низки новинних ресурсів, у т.ч. до служби «Радіо Вільна Азія» кхмерською мовою (RFA Khmer, 2023). Варто відмітити, що Сполучені Штати намагаються протидіяти таким обмежувальним практикам. Приміром, Radio Free Asia у партнерстві з Open Technology Fund створив адреси .onion (адреси, доступні через захищену анонімну мережу Tor, доступ до якої важко відслідкувати – В.Т.) для своїх веб-сайтів англійською, мандаринською та кантонською мовами для читачів материкового Китаю (USAGM, 2020).

Висновки. Узагальнюючи досвід реалізації державного міжнародного мовлення на азійський регіон провідних акторів міжнародних відносин, можна констатувати, що цей макрорегіон фактично від початку існування іномовлення як такого був у фокусі уваги: створювалися відповідні медіа, розвивалися і диверсифікувалися платформи донесення контенту до цільових аудиторій. Цілі іномовлення на азійський регіон вельми диверсифікувалися, залежно від геополітичних цілей та задач країн, що створювали відповідні медіа: від підтримки своїх колоній до утілення на практиці «м'якої сили».

201

Як показало дослідження, в азійському регіоні можна виділити декілька субрегіонів, на яких акцентують увагу системи іномовлення: арабський регіон, регіон Південно-Східної Азії (для західних акторів – насамперед країни з недемократичними політичними режимами), регіон Центральної Азії, регіон Індії, Пакистану та Афганістану.

Якщо вести мову про специфіку практик іномовлення розглянутих чотирьох акторів, то можна сказати таке.

Велика Британія фактично проторувала шлях для західних міжнародних мовників у регіоні. Однак, у перші десятиліття британське іномовлення підпорядковувалося задачам збереження британської колоніальної імперії та протидії пропагандистському мовленню СРСР і нацистської Німеччини. Надалі, у постколоніальний період, азійський регіон не зник з пріоритетів британського міжнародного мовлення, хоча, як засвідчують результати аналізу, його увага акцентується головню на країнах, що були частинами британської колоніальної імперії.

Французьке іномовлення приділяло й приділяє азійському регіону порівняно менше уваги, що, на нашу думку, не в останню чергу пояснюється тим, що французька колоніальна імперія мала відчутно менше проникнення в цій частині світу. Лише в останні десятиліття відповідні французькі медіа створили платформи (радіо, телевізійні, онлайн) для країн Південно-Східної Азії. Окремим традиційно важливим для французького іномовлення фокусом є арабський регіон.

Найбільшою мірою увагу до азійського регіону приділяє Китайська Народна Республіка та Сполучені Штати Америки. Щодо США, то система іномовлення цього актора виконує (як і в інших регіонах світу) дві задачі: формування позитивного іміджу країни та сприяння демократії у країнах, які мають складну ситуацію зі свободою слова, за допомогою підтримки «сурогатних медіа», що поширюють альтернативну офіційним ЗМІ інформацію. Реалізація цих двох задач здійснюються окремими медійними мережами, кожна з яких має декілька десятків мовних служб для азійського регіону. Варто відмітити наявність окремих медійних мереж для арабського регіону та регіону Південно-Східної Азії.

Логіка розвитку іномовлення КНР в Азії визначається двома компонентами. По-перше, КНР розташована в Азії, і медійний вплив на сусідні країни є природним пріоритетом китайського міжнародного мовлення. По-друге, керівництво країни розглядає наявність потужної системи орієнтованих на зарубіжні аудиторії медіа важливим атрибутом свого статусу наддержави. Для цього активно розвиваються медіаплатформи (радіо, телебачення, онлайн), кількість яких виводить систему іномовлення КНР у світові лідери. Однак актуальною лишається проблема довіри до цих медіа.

References:

1. BBC. 2007. "World Service language timeline". Accessed December 20, 2024, https://www.bbc.co.uk/worldservice/history/story/2007/02/070208_html_multilingual_audio.shtml
2. BBG. n.d. "FAQs". Accessed September 10, 2015, <http://www.bbg.gov/about-the-agency/history/faqs/>
3. Kurlantzick, Joshua. 2007. Charm offensive: how China's soft power is transforming the world. New Haven: Yale University Press.

4. Peuleux. n.d. RFI (anciennement: Le Poste colonial, Paris Ondes Courtes, Paris Mondial, Radio France Internationale). Accessed December 20, 2024, <https://radios.peuleux.eu/radios/r/rfi.html>

5. Price, Monroe E. 2002. *Media and sovereignty : the global information revolution and its challenge to state power*. Cambridge, MA: The MIT Press.

6. RFA Khmer. 2023. Hun Sen's government orders RFA, other news outlet websites blocked. Accessed December 11, 2024, <https://www.rfa.org/english/news/cambodia/media-sites-blocked-07172023171743.html>

7. RFE/RL. n.d. "Our Mission". Accessed December 21, 2024, <https://about.rferl.org/about-rfe-rl/>

8. RFI. 2010. 1976 / 1981: RFI lance une Chaîne Ouest puis une Chaîne Est. Accessed December 20, 2024, <https://www.rfi.fr/fr/contenu/20100127-1976-1981-rfi-lance-une-chaine-ouest-puis-une-chaine-est>

9. Ryall, Julian. 2017. "North Korea 'aggressively' jamming BBC's new Korean-language service". *The Telegraph*. 27 September 2017. Accessed December 11, 2024, <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/09/27/north-korea-aggressively-jamming-new-bbc-broadcasts/>

10. Si, Si. 2018. "Expansion of International Broadcasting: The Growing Global Reach of China Central Television". Accessed December 21, 2024, <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2018-01/Expansion%20of%20International%20Broadcasting.pdf>

11. Tereshchuk, Vitalii. 2018. "Political aspects of Formation and Development of Foreign Broadcasting in France" *Evropský Politický a právní diskurz*. Svazek 5, 4. vydání: 163-169.

12. Toynbee, Jason, and Farida Vis. 2010. "World music at the BBC World Service, 1942–2008: public diplomacy, cosmopolitanism, contradiction" *Media, Culture & Society* 32(4): 547–564, DOI: 10.1177/0163443710367691

13. UK Parliament. 2013. "Foreign Affairs: Written evidence from the BBC World Service". Accessed December 21, 2024, from <https://publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmselect/cmfaff/267/267we06.htm>

14. USAGM. n.d. "Mission". Accessed December 19, 2024, <https://www.usagm.gov/who-we-are/mission/>

15. USAGM. 2020. "Radio Free Asia hosts secure mirror websites for Asian, Chinese audiences". Accessed December 21, 2024, <https://www.>

usagm.gov/2020/04/17/radio-free-asia-hosts-secure-mirror-websites-for-asian-chinese-audiences/

16. Wood, James. 1992. *History of International Broadcasting*. Volume 1. London: IEEE.

17. Zöllner, Oliver. 2011. "International Broadcasting in the Social Network Era: New Allegiances in Deterritorialized Space Call for New Public Diplomacy" *Public Diplomacy Magazine*, No. 6 (Summer 2011): 29-33.